

РАСПАЎСЮДЖВАННЕ БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ Ў КІБЕРПРАСТОРЫ

Каласовіч У.А., Саломкіна Ю.С.

*Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт інфарматыкі і радыёэлектронікі
г. Мінск, Рэспубліка Беларусь*

Дадзіра Т.П. – выкладчык

У працы зроблена спроба вызначыць ролю і месца беларускай мовы ў кіберпрасторы. Аб'ектамі даследавання сталі інструменты камунікацыі, распрацаваныя дзякуючы развіццю камп'ютарных тэхналогій, актуальнасць такога віду зносін для моладзі.

Мова па праву з'яўляецца неад'емнай часткай нашага жыцця. Яна адыгрывае вялікую ролю ў пытаннях разумення свядомасці чалавека, механізмаў, якія функцыянуюць у грамадстве (і шэрагу іншых з'яў). Нацыянальная мова — адна з рысаў, што ўласцівая толькі пэўнаму народу. Беларуская мова робіць нас непадобнымі да іншых. Той факт, што ў апошні час адраджаецца цікавасць не толькі да мовы, але і да гісторыі Беларусі — да гісторыка-культурных каштоўнасцей нашай краіны, — прымушае верыць у тое, што мы зможам захаваць сваю аўтэнтычнасць.

Беларуская мова вырашае сёння разнастайныя праблемы не ў плане развіцця яе сістэмы, але яе запатрабаванасці як рэальнага сродку зносін у сучаснай камунікацыі. Выкарыстанне беларускай мовы — гэта іншы ўзровень жыцця, іншая якасць. Бо сам працэс пераходу — гэта “перамога над сабой, над сваёй зонай камфорту”. Дзеля стварэння ўласнай беларускамоўнай зоны камфорту.

Адно з галоўных пытанняў запатрабаванасці мовы — яе прэстыжнасць сярод маладых. На наш погляд, моладзь стала цікавіцца мовай больш актыўна, дзякуючы віртуальнай прасторы, дзе па-беларуску можна свабодна камунікаваць і знаходзіць патрэбную інфармацыю, распрацоўваць спецыяльныя праекты [1]. Ад таго, наколькі паўнаватасна беларуская мова будзе прадстаўлена ў кіберпрасторы — і ва ўнутрынацыянальнай, і ў сусветнай, — наколькі будзе забяспечана яе пашырэнне, будуць залежаць і адносіны да беларускай мовы ў іншай камунікатыўнай прасторы — у жывых зносінах паміж людзьмі [2].

Вядома, Інтэрнэт – вядучы сродак камунікацыі ды інфармацыі сярод моладзі. Стварэнне сайтаў, якое было модным доўгі час, цяпер выклікаецца мэтамі практычнымі, а вось аб'яднанне ў Інтэрнэт-суполкі па зацікаўленасцях ў віртуальнай прасторы – самая актуальная сёння тэндэнцыя Інтэрнэт-сферы. Наспеў час для распрацоўкі і прыняцця дзяржаўнай праграмы па пашырэнні беларускай мовы ў кіберпрасторы, па развіцці канцэпцыі інфармацыйнай бяспекі, дзе мова была б названая адным з найважнейшых фактараў гэтай бяспекі.

Свет Інтэрнэту, у адрозненне ад таго, у якім мы існуем рэальна, характарызуецца меншай жорсткасцю бар'ераў і абмежаванняў і дазваляе значна большую меру свабоды. Напрыклад, у Інтэрнэце вы вольныя самі выбіраць інфармацыю, мяняць суб'яднікі, прэзентаваць сябе у якім заўгодна вобразе і г.д. Віртуальны свет Інтэрнэту дазваляе быць вам тым, кім вы жадаеце [4].

Так, у Тэлеграм-канале «Беларуский Телеграм» з'явіўся запіс аб тым, што ў гэтым месенджары, вэб-сэрвісе для імгненнага абмену паведамленнямі, цяпер можна пераклучыць афармленне на беларускую мову. Месенджар Вайбер таксама існуе на беларускай мове. Шмат іншых сэрвісаў маюць беларускія стыкер-пакеты (малюнк 1, 2). Вельмі важна, што моладзь актыўна падтрымлівае і распаўсюджвае іх.

Малюнак 1 – Стыкеры “Лесавічок”

Малюнак 2 – Стыкеры “МЗС Беларусі”

Існуе таксама і шмат праграм-дапаможнікаў на беларускай мове, якія магчыма знайсці праз браўзер — праграмае забяспячэнне для пошуку і прагляду вэб-сайтаў: беларускамоўная праграма па тэставанні ведаў правіл дарожнага руху, даступная і для будучых кіроўцаў, і для аўташкол “Тэст па ПДР”, “Хуткі Грош” — шматфункцыянальны сэрвіс па падключэнні да сістэмы плацяжоў, даступны ўсім студэнтам, “Go Minsk” — кампактны гід па сталіцы і зручная магчымасць на беларускай мове даведацца пра гістарычныя і сучасныя будынкi, цікавыя і таямнічыя мясціны, папулярныя і атмасферныя кавярні, “Mova” — добры дапаможнік уладальнікам iOS-прылад. Кожнае з іх дапамагае распаўсюджваць беларускую мову не толькі сярод беларусаў, але і сярод тых, хто вывучае нашу мову за мяжой, бо кожны з названых браўзераў з’яўляецца вельмі карысным [3].

Лічым неабходным заўважыць, што роля беларускай мовы зараз паступова ўзрастае: яна атрыбут нашай дзяржаўнасці і суверэнітэту. У сучаснай беларускамоўнай інфармацыйнай прасторы можна і неабходна (!) ствараць вялікі неабходны кантэнт, інфармацыйны змест, прапаноўваць і падаваць інфармацыю з пазіцыяй менавіта роднай асаблівай ментальнасці і дзяржаўнасці. Усё названае будзе вельмі моцна ўплываць на ўздым запатрабаванасці аднаго з важнейшых нацыянальных атрыбутаў як рэальнага сродку зносінаў у сучаснай камунікацыі.

Спіс выкарыстаных крыніц:

1. У Мінску абмеркавалі, як з дапамогай новых тэхналогій развіваць беларускую мову — круглы стол [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <https://nn.by/?с=ar&i=246359>. – Дата доступу: 14.05.2020.
2. Навукоўцы: моладзь стала больш цікавіцца беларускай мовай [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <http://mir.pravo.by/library/news/different/navuko-tsy-moladz-stala-bolsh-tsikavitstva-belaruskay-movay/>. – Дата доступу: 14.05.2020.
3. Браўзер // Вікіпедыя. Свабодная энцыклапедыя [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <https://be.wikipedia.org/wiki/Браўзер>. – Дата доступу: 14.05.2020.
4. Мэдзі і камунікацыя: Курс лекцыяў: Філязофія. Літаратура. Журналістыка. Найноўшая гісторыя / пад рэд. В.Акудовіча. – Менск – Вільня : Беларускі калегіум, 2000. – 356 с.
5. Уласевіч, В.І. Беларуская-рускі тлумачальны слоўнік новых слоў і новых значэнняў слоў / І.В. Уласевіч, Н.М. Даўгулевіч. – Мінск : Аверсэв, 2013.